

Нююр

ISSN 0207-6543

МАГОМЕТ МОКЪА

МНОЛ

КЪА ТАПЧЫКЪ

Айдан бир кере чыкыгъан,
Мен окъургъа ашыкыгъан
Сенсе, сен, «Нюр» китапчыкъ,
Зауукъ, сейир китапчыкъ!

Сени окъуй, Зулийни,
Ачемезни, Алийни
Кесиме шуёх этдим, —
Ала бла ох этдим.

Хар суратынг да — омакъ,
Хапарла, таурух, жомакъ,
Назмула да бар сенде.
Кёп зат къалыр эсимде.

Къууандыраса мени:
«Сёзберни», элберлени
Терк окъуна билеме,
Билмечиге кюлеме.

Азап Кюнлени Эсгере...

1946-чы жылны июнь айыны алтынчы кюню мени жашауумда ажымлы, кыуанч да кюнюм болганды...

Кечкюнчюлюкню кыяма жоллары бизни юйюрю Ташлы-Таладан кызахстан тюзлеге элтип теккен эдиле. Беш сабий бола эдик. Бири бирибизден ууакыла. Анабыз биргебизге эди, атабыз а — фронтда. Ачдан гыбытлача кёбюп, анабыз да этер амалын тауусуп, аманны кебинден жашай эдик.

— Атагыз сау-саламат кыйтса, кыарныгыз да тояр, жашау да игиге айланыр, — деп, анабыз кыруу да бизге кёл этдиргенлей туруучу эди. Биз, анга ийнанып, атабызны келирин ашыгып сакылай эдик. Кюн сайын жолгыз чыгып, аны аллына кыарай эдик. Кече арбазда аякы таууш эшитилсе, атабыз келген сунуп, тышына чабышып чыгыз эдик.

Алай 1945-чи жыл да тауусулду. 1946-чы жылны жайы да жетди. Урушдан кыайтырыкыла да кыайтып бошаганыга ушай эди. Келмей турган, кесини насыпсыз юйюрюне кыайтмай турган а бизни атабыз эди.

Ол чурулада мен, безгекден ауруп, тешекте тюздюм. Бу аурууну сынамаганыла аны халин билмейдиле. Аллах аны кишиге да сынатмасын... Анам, гурт тауукыча, балаларын ызындан тизип, танг аласы бла чюгюндюр сабанга кетиучу эди.

Мен а юйде жангыз кесимлей, жууурган тюзюне кёмюлюп, «гытгыт» эте, аланы сакылай кыала эдим. Кюнле кызыу болганылыкыгыз, сууукыдан кыабыша турганча, ичми кыалтырауукы алып жата эдим.

Бу халымда анам мени кесимлей кыюп кетмезге да болур эди. Алай ол заманда чюгюндюр сабанланы хар адамгыз юлешип бериучу эдиле, хан-

сын артыргъа. Аны тамамлы этмей а бир кёр. Аш-суу юлюшюнгю бермеген бла къалмай, «халкъ душманына» санап тохтай эдиле. Ол себепден, къыйынлы анала, башха амаллары къалмай, ишге ууакъ сабийлерин да жегиучю эдиле. Сабийле уа, башларындан кюн ётюп, азап чегиучю эдиле, эслери аугъанла да бола эдиле. Мен кесим да алай кёп кере болгъан эдим.

Анам а кюн сайын мени жапсарыргъа кюреше эди. «Тёзген эт, балам, иги боллукъса...» — дегенни айтып, аллыма чай суу салып, ишине жилий-жилай кетиучю эди. Алай мен иги болмай эдим. Кюнден-кюннге халым осалдан осалгъа кете бара эди.

Бир жол а, алтынчы июнда, бек къарыусуз болдум. Солуууму къыйналып ала башладым. Къалтырагъаным да тохтап, санларым бошая тебиредиле. «Ёлдюм ушайма да...» — деген келди акъылыма. Кеси-кесими унута башладым. Ахыр ууахтыда атам эсима тюшдю... «Сен къатымда болсанг эди...» — деп таралдым ичимден, солуууму кючден ала. Бу кезиуде къулагъыма эшик къыжылдап ачылгъан таууш эшитилди. Ким эсе да, къатыма келип, юсюмден жуургъанны тартды. Биреуню бетин тумандача кёр-

дюм. Ол мангылайымы сылагъанын сездим. «Жагъафар... балам...» — деген сёзлени да жарты-кърту эшитдим. Аны ауазы къулагъыма чалынганлай, мен башымы басып тургъан жукъудан элгенип уянганча болдум. Къарасам — кёз аллымда — Атам! Жатхан жеримден къалай секирип тургъанымы кесим да сезмей къалдым. Жилип, аны бойнуна тагъылдым...

— Нек келмей турдунг быллай бир? — дедим анга.

— Жаралы болуп, госпиталгъа тюшген эдим, — деди ол, мени кесине къаты къыса. Биреу къолу бла алып атханча, ауруум юсюмден кетди. Алай бла мен ол кюн, ахыр ууахтыма да жетип, тирилген да этген эдим. Андан бери иги кесек заман озгъанды. Ол кюн эсима тюшгени сайын а тамашагъа къалама. Ким биледи, ол жол атам алай келип къалмаса, туугъан элим Ташлы-Таланы да кёрмей къалыр эдим. Бютюн да бег а халкъбыз Туугъан журтуна къайтхан къууанчы кюнлеге да тюбеялмаз эдим.

Аллахны къудурети уллуду!

**ТОЖУМАЛАНЫ
ЖАГЪАФАР**

МУСУКАЛАНЫ САКИНАТ

УММОЧУКЪ
САРЫ,
ТЮЗДЕ

Уммочукъну мюйюзлери
Жю-жю-тюле!
Уммочукъну сюрюучюле
Сары Тюзде
Кютдюле.

Кюн кютдюле,
жыл кютдюле,
Алагъа —
исси гютдюле!
Уммочукъгъа не саугъа? —
Сары Тюз этди къаугъа:
— Отлагъан да ол этсе,
Малтагъан да ол этсе,
Ачитхан да ол этсе,
Жарсытхан да ол этсе,
Анга не саугъа керек —
Боллукъду бир мант берсек!

Мант-мант — уммогъа,
Жашчыгъым чыкъды жолгъа!

МЫЗЫЛАНЫ ИСМАЙЫЛ

МОНГОЛ АСКЕРЛЕ КЕЛГЕНДЕ...

Бизни эрттеги ата-бабаларыбыз бла монгол-татар аскерлени дайым да уруш этип тургъанлары халкъыбызны тарыхында уллу жерни алады. Монгол аскерле биринчи кере Европагъа тебиреген заманда Субудей бла Джебе ханланы къазауатчылары, Иранны, Азербайджанны, Гюржюню, башха къыралланы да хорлап, 1222 жылда Дербент тарындан Шимал Кавказгъа ётгендиле.

Кавказны бу тийрелеринде жашагъан авар, лак, вайнах эм башха халкъларын хорлагъандан сора Субудей бла Джебе Шимал Кавказны арасында жашагъан «алан» деген халкъланы жерлерине ычхынадыла. Аланла, къыралларына уллу аскер келе тургъанын эшитип, кеслерине болушлукъ излей тебирегендиле. Азов тенгиз, Итиль, Дон, Днепр сууланы тийрелеринде жашагъан къыпчакъланы чакъыргъандыла.

Аланла бла къыпчакъланы бирлешген аскерлерин хорлаялмай, Субудей, аны аскерлерини иги кесеги къыпчакъла болгъаны себепли, алагъа келечиле ийгенди. «Сиз да, биз да бир тукъум халкъбыз, — дегендиле ала. — Болушмагъыз аланлагъа, сизге

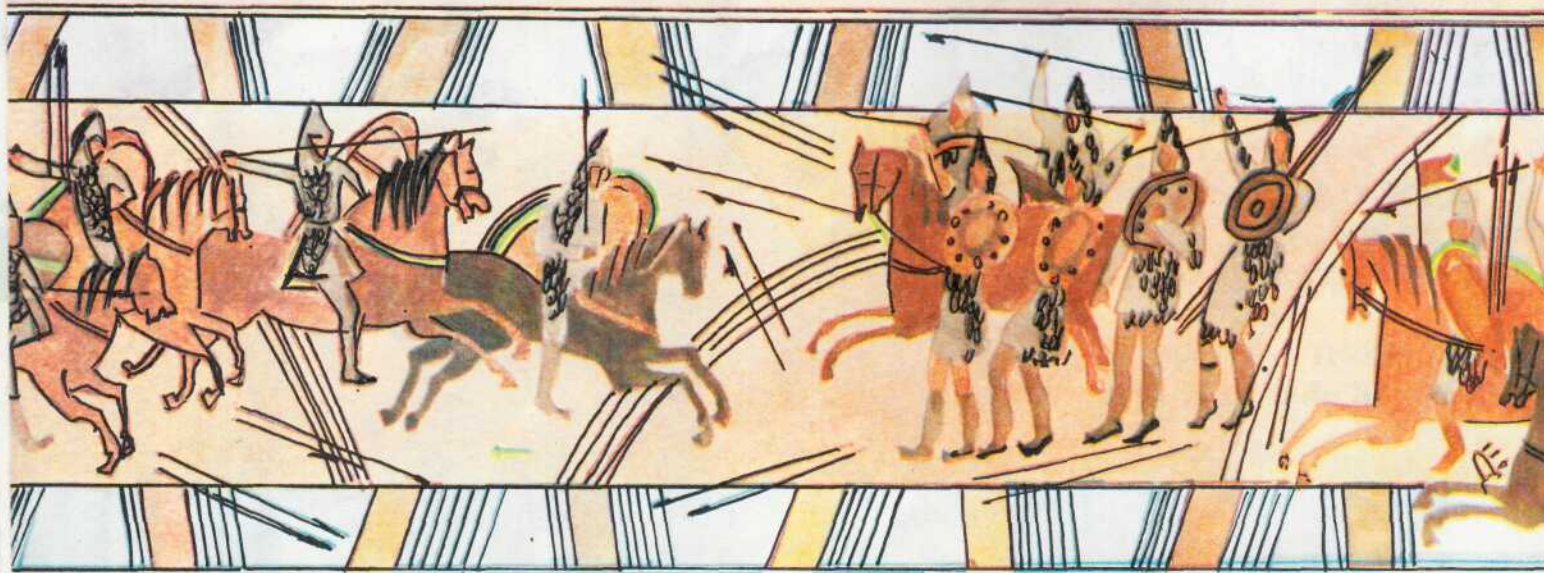
уа аны ючюн ахча, алтын, башха ырысхыдан да суйгенигиз тенгли берибиз».

Къыпчакъ ханла ол сёзлеге ийнангандыла, ызларына къайтып кетгендиле. Монголла уа, аланланы хорлагъандан сора, къыпчакъланы жерлерине киргендиле. Аланы ара шахарларына — Къырымда Судакъ деген араларына жетгендиле. Ала ары кирири аллында къыпчакъла андан кими Дон, Днепр, Итиль суула таба, кими уа Къара тенгиз бла Константинополгъа къачхандыла. Къырымдан къачхан къыпчакъла росейли гиназлагъа монгол аскерни хапарын билдиргендиле. Калка сууну жагъасында оруслула бла бирге монголлулагъа къажу чыкъгъандыла.

Былайда бир затны юсюнден энчи айтыргъа керекди. Бир бир алимле, араб жазычу Ибн-аль-Асир монголлула Шимал Кавказгъа чапханларыны юсюнден жазгъанын терен тинтмей, ол Къырымдагъы къыпчакъланы Шимал Кавказгъа тартып, ала малкъар халкъны ата-бабалары боладыла деген жалгъан оюмну жаяргъа кюрешедиле.

Былай оюм не тарых жазмалада, не археология белгиледе, не къыпчакъланы тиллеринде шагъатлыкъ тапмайды.

Къыпчакъла тиллери «Е», «ЙО» бла келген тюрк тиллени диалектлеринде сёлешгендиле. Бизни тилибиз а «ДЖ», «ДЗ», «Ц» бла келген диалектди. Бизни тилибиз къыпчакъ тилден бир минг чакълы жылгъа таматады.

ЁЛМЕЗЛАНЫ МУРАДИН

КУРЧА, ЧИШИЙ, ТЁРТ ЭМЕГЕН, АРИУ КЪЫЗ, СЫЛЫКЪ ОБУР, СОРА БИЧАКЪ КЁКЮРЕКЛИ АГЪАЧ КИШИ

/Ючюнчю кесеги. Ахыры/

Курчаны сейир оюмларын кьонгуроу таууш бёлдю. Сабийле гур-гур-гур деп, школну арбазына төгюлдюле. Курча, кишини да кёрмегенча, бир зат да эшитмегенча, барыш, партасына олтурду.

Тёртюнчю дерс ана тил эди. Мариям сабийлеге жомакъ айтады. Сейирлик жомакъ.

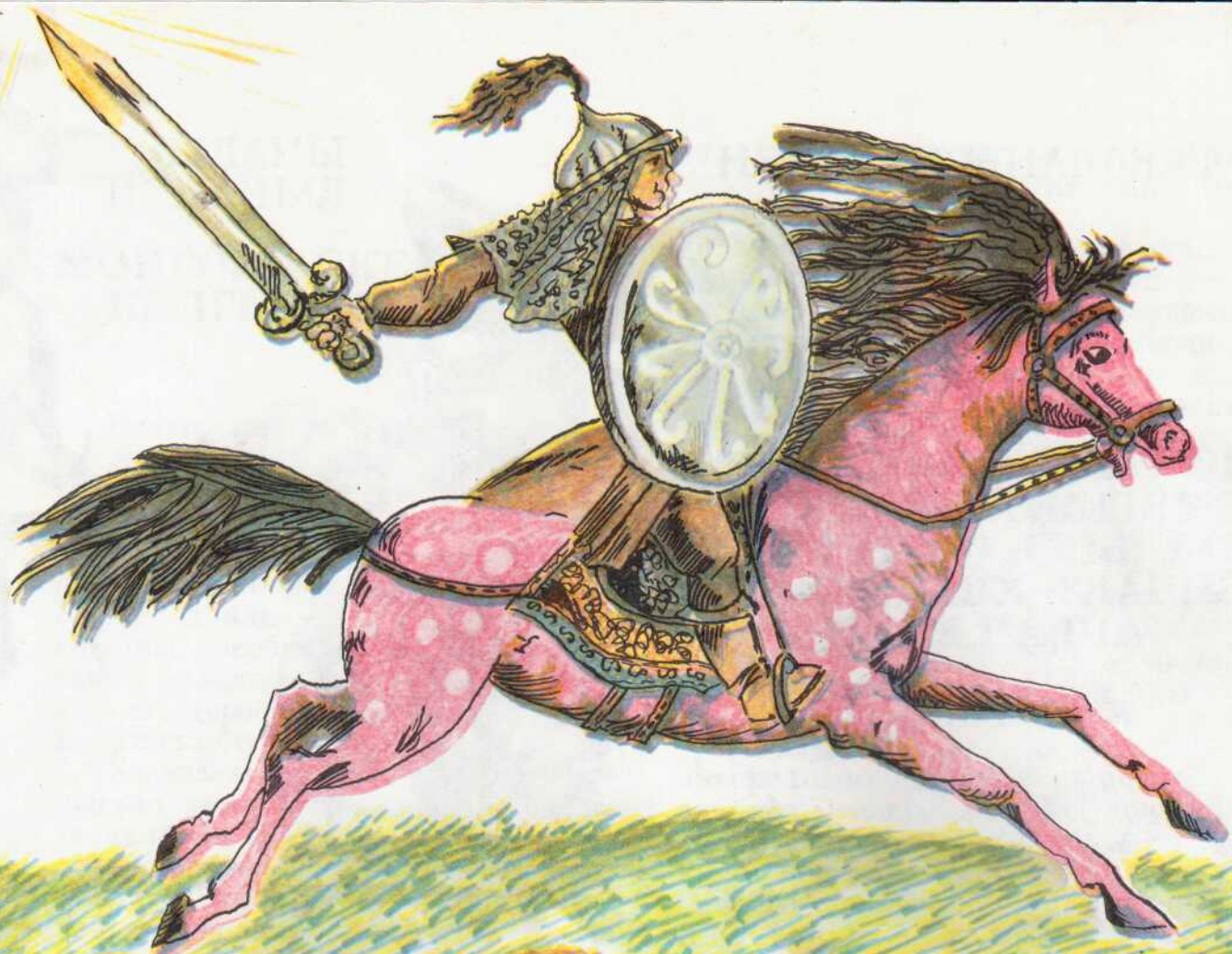
— Эртте-эртте бир жарлы кьатын жашап болгъанды. Аны бар кьууанчы жангыз кьызы эди. Ариулугъуна кече — ай, кюндюз а — кюн тохтап кьарангъан. Кьолу ишге жарашхан, кёзю жюрек жарытхан кьыз эди.

Бир кюн ол тенглери бла ишхилди жьыргъа барды. Четенчиги толгъандан сора, ишхилдиледен кеси да ашады. Кеч болуп кьалады, кетейик деп, төгерегине кьараса — жан да жокъ. Агъач ичи уа терк окьуна кьарангы болду.

Ол ариу кьыз, агъачда айлана кетип, узакъда бир чыракъ жарыкъ эследи. Чабыш келсе, ол а — бир гытгычыкъ. Шыбыртсыз барыш, терезеден кьарады. Кьараса — Сылыкъ Обур, Сибиртки Атына минип, юй тьубюнде ары-бери жорта.

— Кёп сакълатдынг кесинги, ахшы кьыз! Кел, юйге кире эсенг!

Сылыкь Обурну ауазы агъачда айыуланы, тауда кийиклени, сууда чабакъланы элгендирди. Кирсенг да — аллайгъа кир! Аякъ-къашыкъ жуу-улмай, багъыр къазаны шимир къа-тып, чырдысын да ау басып.

Ариу къыз женгил окъуна суу жылытды, аякъ-къашыгъын жууду, юй тюбюн сыйпады. Аны бла да къой-май, быстыр да жууду, аш да этди.

— Мен сени ашаргъа деп тура-эдим. Андан эсе быллай ахшы къызны кесиме келин этип къойсам а! — деди Сылыкь Обур.

— Угъай, амма, — деди къыз, — анам сакълап турады, юйге кетме къой.

— Теличик, къарындашым ким болгъанын билемисе? Агъач Кишиди. Мангылайында жангыз кезю бла, кё-кюрегинде сюек бичагъы бла...

— Угъай, аммачыкъ, угъай! Мени юйюме, анама барма къой, — деп жи-ляды.

— Бюгюнден арысында, ахшы къыз, — деп ачыуланды Сылыкь

Обур, — сени юйюнг буду!

Чипий жомакъгъа солуун тыйып тынгылай эди.

— Билдим, билдим! — деп ийди Курча.

— Тынч тур, — деп шыбырдады Чипий, жингириги бла къатыла. Ма-риям а эшитмегенча этип къойду.

«Билдим!» — деди биягъы Курча кеси кесине.

— Мен мараучума, баргъа-жокъгъа къараучума. Тохтасын бир Сылыкь Обур! Тохтасын бир Агъач Киши!

Къауалын да алып къолгъа,
Курча тебиреди жолгъа —
Сылыкь Обурну утаргъа,
Агъач Кишини тутаргъа.

Бек къызыу барады аты,
Барады окъдан да къаты...
Ол, атын тагъып быкъыгъа,
Чартлап киреди гытыгъа.

Обурну Сибиртки Атын,
Аны эки да къанатын

Ууатып атады жерге.
Чипийни кьолундан тутуп,
Тебирегенлей кетерге:

— Э-эй! Не даур-дуурду бу?! — деген ачы ауаз келди арбаздан. Ол Агъач Кишини ауазы эди. Курча, кьауалын алып, тышына чыкьды.

— Атышмы, тутушму, адам улу?! — дегенни айтды Агъач Киши.

— Атышхан ким да эталыр. Кел, тутушайыкь!

Курча Агъач Кишини кетюрюп урду,
Тобукьларына дери жерге батдырды.
Агъач Киши Курчаны кетюрюп урду,
Инчиклерине дери жерге батдырды.
Курча Агъач Кишини кетюрюп урду,
Аны белине дери жерге батдырды.
Агъач Киши Курчаны кетюрюп урду,
Тобукьларына дери жерге батдырды.
Курча Агъач Кишини кетюрюп урду,
Аны бойнуна дери жерге батдырды...

Жилий тургъан Чипийни Курча ат бойнуна алгъанлай, биягьы кьонгуроу

кьагьылды. Чипий, ашыкьмай, китапларын жьыйды. Курча уа жеринден тепмей олтурады: «Нечик ариучукьду Чипийчик». Бюгюнден арысында Курча Чипийни жиятырыкь тьуйюлду.

— Чипий, — деди Курча, — тут, портфелинги мен элтейим.

— Сени кьалай элтиучюнгю билеме! — деп, Чипий Курчаны уруп кьачды.

— Керти айтама! Мен элтейим, бер! — деди Курча, Чипийни ызындан жетип. Тьуйюшюп башламагьаны ючюн болур эди, Чипий портфелин анга узатды.

— Билемисе, Чипий, бюгюнден ары портфелинги юйге мен элте турлукьма. Охому?

— Мен да — сени портфелинги, — деди Чипий.

— Угъай, мен жашма, мен кьарыулума. Сен а...

Тюнене Чипий тилин чыгъарып кьачарыкь эди, бюгюн а экиси да, ойнай-кюле, орамны чабып кетдиле.

ЭЛБЕР ХАПАР

Биз хапарын айтырыкъ жерни кенглигин, халкъыны санын да эсге алсакъ, бу дунияда бек уллу къыралладанды дерге болпукъбуз. Акъбаш таулары, сай ёзенлери, уллу суулары... Мында хар не да адамны уллу сейирге къалдырадыла.

Алай башхалагъа артал да ушамагъан сейир тарыхы уа бу халкъгъа энчи кёзден къаратады. Тарыхы уа беш минг жылдан асламды. Алай ол аны жалан да жазма тарыхыды. Бурун заманладан къалгъан эсгермелери уа кёп ёмюрлени деменгили империя болуп тургъан къыралны сейирлик хапарын айтадыла.

Аны ол заманлада бир къыйырындан бирси къыйырына дери созулгъан айтхылыкъ таш хунасы уа бу халкъны къыйын къадарыны иинангылы шагъатыды. Ол бери шимал жанындан чабыучу ёзен къазауатчыланы тыяр ючюн ишленген эди. Аны узунлугъу, кенлиги, бийиклиги да бюгюнлюкде битеу дуниядан келген жолоучуланы сейирге къалдыргъанлай турады.

СОРУУ: Хапар не хунаны юсюнденди? Ол кеси да къайсы ёмюрде ишленгенди?

Бу къыралны шимал жанында къум ёзенледе шинжиледен сора жукъ ёс-мегенликге, къыбыла жанында уа бир жылгъа эки, юч да кере тирлик аладыла. Мында будай, къудору, пиринч дегенча битимлени иги тирлигин ёсдюрюрге бу халкъ эртте юйренгенди. Алай анга шимал-кюнбатыш жанындан, бийик тауладан келген тенгиз кибик суулары да себеп боладыла. Аладан экиси уа дунияда бек уллу сууланы санында айтыладыла.

СОРУУ: Къыралны тау таракъларыны, ол эки да уллу сууну атларын айтыгъыз. Суула къайсы тенгизге саркъадыла?

Бу кёп миллетли уллу къыралны кюнбатыш жанында тили малкъар тилге ушагъан бир халкъ барды. Шимал жанында уа бир заманлада дуняны титиретип тургъан халкъны бир кесеги жашайды. Россей бу къыралланы къоншуларындан бириди. Айтылгъан къырал бла бизни арабызда чекни иги кесеги бир уллу суу бла ётеди.

СОРУУЛА: Ол тили малкъар тилге ушагъан халкъ къайсыды? Шимал жанында жашагъан халкъны аты уа неди? Ол Россей бла чеклик этген сууну атын а билалдыгъызмы?

Чилле, къагъыт, ушокот, чына адырла, чай дегенча затла биринчи къайда чыкъгъандыла дегенде уа, билгенле бу къыралны атын арсарсыз айтадыла.

Чилле къуртла берген жибекден мында сейирлик къумачла, сыйлы жаулукъла этип тургъандыла. Евопалы саудюгерчиле аллай къумачлагъа алтын берип, мингле бла километр къургъакъ, тенгиз жолланы да къоратып, кеси къыралларына алай келтиргендиле. Чиллени тасхасын тышына билдирирге умут этгенлени уа бу къыралда арсарсыз башларын тайдырып болгъандыла. Алай, дейдиле, бир жол чилле къуртну урлугъун жолоучула чекден мужураларына салып, бир тиширыу а чачында букъдуруп ётдюргендиле да чилле къумачны жашырыны битеу да дуниягъа алай бла жайылып кетгенди дейдиле.

Саудюгерчилени ол заманлада къургъакъ жол бла бу къыралгъа элтген ызларына «Уллу чилле жол» дегендиле. Ол жолну бир кесеги Шимал Кавказ бла ётгенди.

СОРУУ: «Чилле жол» дегенни биринчи болуп ызлагъан айтхылы италиялы жолоучуну атын билигиз.

Биринчи жазма къагъыт да бу къыралда чыкъгъанды. Анга дери уа агъач, топуракъ, таш къангачыкълада жазып болгъандыла. Къагъытны пиринчден, тростник къаурадан, мамукъдан да этгендиле. Бу халкъ ала-мат жырларын, таурухларын мингле бла жыл мындан алгъа къагъытха

道
道

жазганды. Сейирлик суратланы да кьагъытда ишлегендиле. Музыкалары да ол халда, дуняда биринчи болуп, кьагъытха тюшюре билгендиле.

Ушкок отну чыгьаргьан заманларында бу кьыралны адамлары андан окъла этип кюрешмегендиле, патрон деген да болмагьанды. Ол отну эм алгьа кьаяла атдыргьанда, таш жаргьанда хайырлангьандыла. Артда уа аскер ишде кьала хуналаны да атдырып башлагьандыла. Ызы бла уа топла да чыкьгьандыла. Алай аланы быргьылары багьырдан, не темирден угьай, бамбук кьаураладан болгьандыла. Алай болгьанлай да душманланы кьоркьутурдан а кьалмагьандыла. Алай топлагьа «от кьусхан желмауузла» дегендиле.

Бу кьыралда этилген чын аякьла адам улуну тарыхыны беш минг жылыны ичинде бек игилеге, бек ариулагьа саналып келедиле. Эртте заманда ала — фарфор адырла, бу кьыралдан битеу да дунягьа жайылгьандыла. Ала эм алгьа патчахланы, императорланы, ханланы, эмирлени столларын жасагьандыла. Ариу формалары бла, сейирлик суратлары бла бу адырла бюгюн да тюрлю-тюрлю музейледе адамланы сюйюндюре жылтырайдыла. Бу халкьны усталарына уа махтау айтдырадыла.

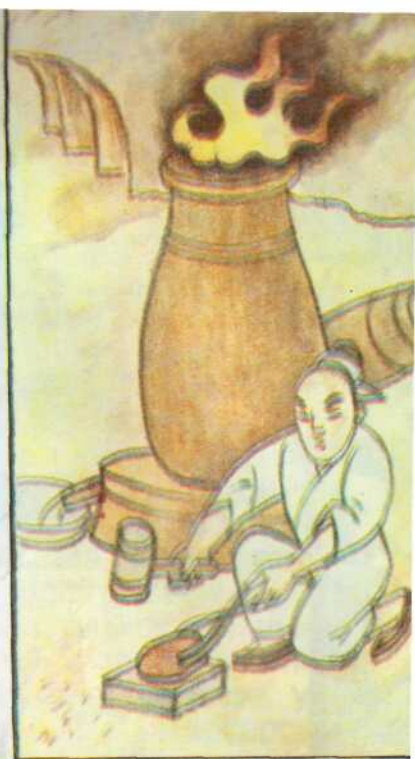
Дуняда чай ичмеген ким барды? Биринчи болуп, бу татымлы, витаминли зат жер башына бу кьыралдан жайылгьанды. Аны Россейде, Инглизде, Америкада, Японияда да хар халкь кесича хазырлайды. Алай чай кырдыкны туугьан жери, биринчи ата журту уа бу кьыралды.

Элбер хапарда айтылгьан кьыралны халкьы ёмюрле бла сакьлагьан адетлерине, аламат музыкасына, адабият хазнасына сюймеклигин бир заманда да тас этмегенди. Адамла жарыкь байрамларында жюз тюрсюнюлю кьагъыт желмауузну, деменгили кьагъыт жилинны орамла бла сюзюлтюп элтиучюдюле. Ингирледе арбазларында, майданларында тюрсюнюлю кьагъытла бла тышланган ариу фонарла жандырыучудула. Миллет кийимлерин кийип, сабийлерин татлы затла бла сыйлап, сейир-тамаша тойла этиучюдюле.

Бюгюнлюкде бу уллу кьырал ахшы айныуну жолундады. Закий халкь, жарыкь жашаугьа чыгьып, ёз кьадарына ие болуп келеди.

Элбер хапарда айтылгьан сорулагьа жууапла табалгьан эсегиз, хапар кьайсы кьыралны, кьайсы халкьны юсюнден айтылгьанын да билген болурсуз. Алай эсе игиди.

Гуртуланы Элдар.

МАММЕЛАНЫ ИБРАГИМ

СЕЙИТНИ ТЮШВО

Сейит кече тюш кёргенди —
Терек бахчагъа киргенди.
Анда сейирлик кёгетле,
Кёгетле угъай, конфетле:
Алма терекде — мармелад,
Кертме терекде — шоколад,
Хар чапыракъ — татлы къалач,
Сабийчикле болмазча ач.
Тешик къалачла тагъылып,
Желде бир бирге къагъылып.
Ёседиле, бишедиле,
Сора жерге тюшедиле.
Сабийлени сакълайдыла,
Ахчагъа уа сатмайдыла.
Ариу къылыкълы болалсанг,
Назму айтып махтау алсанг,
Кереклинг чакълы ал да кет,
Сюйсенг — къалач, сюйсенг — конфет.
Терек тюбюнде юч чабакъ,
Ючюсю да бирча чиммакъ.
Ойнайдыла, кюледиле,
Малкъарча да биледиле.
Сора, алай ойнай кетип,
Ахыры туююшге жетип,
Башладыла жагъалашып,
Бир бирни тырнап, талашып.
Тамашагъа къалды Сейит,
Ким кёргенди аллай сейир!
Сора чамланып сёлешди,
Айырыргъа да кюрешди:
— Сиз не тюрлю чабакъласыз!
Суудан бери нек чыкълансыз?
Не тырнашыргъа къалгълансыз,
Сиз киштиклеми болгълансыз?
Тырнашырча, тырнакълары
Болмаучуду чабакъланы. —
Ала уа, Сейитни кёрюп,
Къанатчыкъларын да керип,

Тереклеге секирдиле,
Вирер уягъа кирдиле.
Селешдиле анда жатып,
Жухларын бери кьаратып:
— Биз энди суудан кетгенбиз,
Жууунгандан эрикгенбиз.
Терекледе жашарыкъбыз,
Кьаргъалагъа ушарыкъбыз.
— Алай болмайды, болмайды!
Чабакъ терекге кьонмайды,

Суудан тышына кетмейди,
Ол селешген да этмейди.
— Ха-ха-ха! — деп кюлдю киштик.
Киштик-мыйыгъында юч тюк, —
Тюшонгде не да кьорюнюр,
Чабакъ орамда да жюрюр.
Кесинг учуп да кьорюрсе,
Суу тюрбюнде да жюрюрсе.
Бу сени тюршонгдю, тюршонг,
Тюрш бла уа жокъду ишинг.

МЮРМЮ • МЮРМЮ
Жаныуарланы БОЯҒЫЗ
ТАБЫН

500

"НЮР" / "Свет" / № 3

**ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ
ЖУРНАЛ
МИНИСТЕРСТВА
ПЕЧАТИ КБР. И
БАЛКАРСКОЙ
ПИСАТЕЛЬСКОЙ
ОРГАНИЗАЦИИ**

Выходит
с января 1982 года

На балкарском языке

Главный редактор
Э. Гуртуев

Редколлегия:
И. Маммеев
С. Мусукаева
М. Ольмезов
А. Созаев
Б. Тлянчев
Ж. Токумаев
Х. Шаваев

Худож. редактор
Ю. Алиев

Рисунок на обложке
Л. Шпаковой

Сдано в набор
21.12.94.
Подписано к печати
10.01.95.
Формат 60 x 90 1/8
Бумага офсетная № 1
Гарнитура литературная
журнальная рубленая
Печать офсетная
Усл. кр. -отт. 8
Усл. печ. л. 2
Уч. изд. 2,7
Тираж 2000 экз.
Заказ № 4090
Индекс 73908
Reg. № Н 0064
В розницу - цена свободная

Адрес редакции:
360000, Нальчик,
ул. Головки, 6

Республиканское
газетно-журнальное
издательство КБР
пр. Ленина, 5, Дом печати

Полиграфкомбинат
им. Революции 1905 года
Мининформпечати КБР
Нальчик, пр. Ленина, 33

